

О. І. Пархоменко-Куцевіл,
д. держ. упр., професор, завідувач кафедри публічного управління
та адміністрування, Університет Григорія Сковороди в Переяславі
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0758-346X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.2.177

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

O. Parkhomenko-Kutsevil,
Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Head of the Department
of Public Administration and Administration, Hryhoriy Skovoroda University in Pereiaslav

CURRENT PROBLEMS OF THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF STATE YOUTH POLICY IN UKRAINE

У статті здійснена систематизація сучасних проблем формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні. Зазначено, що молодь виступає стратегічним ресурсом інноваційного розвитку держави на довгострокову перспективу, тому не випадково настільки пильна увага приділяється державній молодіжній політиці, що реалізується на всіх рівнях соціального управління, включаючи державний та регіональний рівень.

Виокремлені наступні проблеми формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні: по-перше, відсутність системи досліджень, системи моніторингу динаміки розвитку молодіжного середовища та впливу на молодь України сучасних заходів державної молодіжної політики; по-друге, низька поінформованість молоді про заходи та механізми державної молодіжної політики; по-третє, низький кадровий потенціал галузі; по-четверте, низьке фінансування заходів та механізмів, спрямованих на реалізацію державної молодіжної політики; по-п'яте, слабка взаємодія установ, що реалізують молодіжну політику з освітніми установами вищої та професійної освіти, а також з бізнес-сектором; по-шосте, відсутність на законодавчому рівні єдиної методики оцінки ефективності реалізації державної молодіжної політики; по-сьоме, відсутня системна, постійна та планомірна діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо формування та розвитку заходів державної молодіжної політики; по-восьме, освітня політика на сьогодні характеризується системою обмежень; по-дев'яте, відсутність законодавчого врегулювання питання першого робочого місця для молодого фахівця; по-десяте, відсутність соціального захисту та соціальної підтримки молоді та молоді сім'ї.

Зазначено, що молодіжна політика будь-якої держави відображає рівень її соціально-економічного, демографічного, політичного, духовно-культурного розвитку, є внеском держави у майбутнє молоді. У зв'язку з цим особливу актуальність набувають шляхи вирішення наявних проблем молоді будь-якої держави. Тому, напрями державної молодіжної політики мають повною мірою відповідати потребам та інтересам молоді.

The article systematizes modern problems of formation and implementation of state youth policy in Ukraine. The author states that youth is a strategic resource for the innovative development of the state in the long term, and it is not by chance that so much attention is paid to the state youth policy, which is implemented at all levels of social management, including the state and regional levels.

The article highlights the following problems of the formation and implementation of the state youth policy in Ukraine: firstly, the lack of a research system, a system for monitoring the dynamics of the development of the youth environment and the impact of modern state youth policy measures on the youth of Ukraine; secondly, low awareness of youth about measures and mechanisms of state youth policy; thirdly, low personnel potential of the industry; fourth, low funding of measures and mechanisms aimed at implementing the state youth policy; fifth, weak interaction of institutions implementing youth policy with educational institutions of higher and professional education, as well as with the business sector; sixth, the lack of a single methodology for assessing the effectiveness of state youth policy implementation at the legislative level; seventhly, there is no systematic, permanent and planned activity of state authorities and local self-government bodies regarding the formation and development of state youth policy measures; eighthly, educational policy today is characterized by a system of restrictions; ninth, lack of legislative regulation of the issue of the first workplace for a young specialist; tenth, lack of social protection and social support for young people and young families.

The author states that the youth policy of any state reflects the level of its socio-economic, demographic, political, spiritual and cultural development, and is the state's contribution to the future of youth. In this connection, the ways of solving the existing problems of the youth of any country are gaining special relevance. Therefore, the directions of state youth policy should fully meet the needs and interests of young people.

Ключові слова: публічне управління; публічна політика; державна молодіжна політика; молодіжна робота; гармонійний розвиток; здоровий спосіб життя; європейський досвід; децентралізація; інституціоналізація; принципи, інструменти та моделі; стратегії, програми та проекти; взаємодія; місцеве самоврядування; місцеві ініціативи.

Key words: public administration; public policy; state youth policy; youth work; harmonious development; Healthy Lifestyle; European experience; decentralization; institutionalization; principles, tools and models; strategies, programs and projects; interaction; Local Government; local initiatives.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Молодіжний чинник у суспільстві є одним із ключових у розвитку країни та здійснення багатьох модернізаційних процесів. Ступінь участі молоді у життєдіяльності сучасного суспільства зумовлений діяльністю державної, регіональної влади, яка має бути орієнтована насамперед на реалізацію державних пріоритетів та установок. Одним із яких є забезпечення оптимальних умов для життєдіяльності молоді та реалізації її потенціалу на користь країни.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження специфіки формування та реалізації державної молодіжної політики, основних складових елементів та механізмів державної молодіжної політики, проблем реалізації державної молодіжної політики аналізують багато вчених, у тому числі: В. Барабаш, О. Балакірєв, І. Беззуб, Є. Бородін, Б. Буяк, М. Головатий, С. Голуб, І. Гузенко, А. Данилов, І. Єрмоленко,

І. Ільїнський, Р. Левін, Е. Лібанова, А. Мінаєв, В. Панасюк, М. Перепелиця, Ю. Поліщук, Ю. Рубан, Б. Савченко, В. Цвєтков, О. Яременко та ін.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою даної роботи є систематизація сучасних проблем формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні та виокремлення шляхів їх вирішення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Молодь — це не тільки соціально-вікова група населення, а й стратегічний ресурс суспільства, здатний створювати та стимулювати розвиток інновацій, відтворювати матеріальні та інтелектуальні ресурси. Необхідно врахувати, що молодим людям у процесі життя доводиться долати різного роду проблеми та труднощі.

Оскільки молодь виступає стратегічним ресурсом інноваційного розвитку держави на довгострокову перспективу не випадково стільки пильної уваги приділяється державній молодіжній політиці, що реалізується на

всіх рівнях соціального управління, включаючи державний та регіональний рівень. У зв'язку з цим виникає необхідність наукового розкриття змісту "молодіжна політика", оскільки досі у науковому розумінні немає її універсального тлумачення. У науковому розумінні це поняття представляється як багатогранна система суспільних відносин, де в якості структурних компонентів виступають наукові підходи, ідеї, функції, пріоритетність напрямів, що передбачають стратегію соціального розвитку молоді.

Так, у науковій літературі поняття "державна молодіжна політика" аналізується як:

1) своєрідний механізм, за допомогою якого держава, політичні партії, громадські організації і інші соціальні інститути вступають у взаємини з молодим поколінням [1];

2) комплексна система заходів щодо правової захищеності молодого покоління, реалізації його права на вільний соціальний розвиток, творчу ініціативу та врахування інтересів молоді у системі формування та реалізації державної молодіжної політики [2];

3) політичний напрямок у діяльності владних структур, який передбачає створення умов для життєвого самовизначення молоді, реалізації її творчого потенціалу та успішного входження в сучасне життя суспільства [3];

4) рушійна сила в інтегруванні зусиль різних молодіжних державних та недержавних організацій, створення правових, економічних та організаційних умов та гарантій для самореалізації особистості молодої людини та розвитку молодіжних об'єднань та рухів [4].

Важливим аспектом державної молодіжної політики є прояв уваги до цієї соціальної групи із боку держави. Причому важливо враховувати, що вирішення молодіжних проблем передбачає пошук нових шляхів та форм стимулювання політичної та правової активності молодого покоління, розробки нової концепції формування політичної та правової культури молоді з метою трансформації її активності у соціально-корисному напрямі.

Таким чином, державна молодіжна політика є сукупність інструментів, механізмів, методів, інституцій, які спрямовані на соціальну підтримку та розвиток молоді, вирішення питань отримання освіти, самоідентичності, працевлаштування, захисту її прав та реалізації інтересів. Як інструмент державної молодіжної політики виступає діяльність молодих людей у прийнятті управлінських рішень щодо питань життєдіяльності конкретної території спільно з представниками владних структур.

На підставі вищесказаного випливає, що державна молодіжна політика покликана сприяти формуванню найважливішого стратегічного ресурсу нації — молоді. Водночас важливо розуміти, що ця соціальна група потребує надання постійної допомоги та підтримки з боку держави.

Державна молодіжна політика представляє собою загальний концепт комплексу ідей та пропозицій, що генеруються органами влади з метою створення максимально комфортних соціально-економічних умов для прогресивного розвитку сучасної молодіжної спільноти. Вона реалізується за такими напрямками, як: надання підтримки молодіжній спільноті у соціальній сфері,

створення умов їхнього патріотичного виховання та громадянського становлення, профілактика проявів правопорушень, девіантних проявів серед молоді, розвиток молодіжної кадрової політики, надання сприяння у професійній, науковій, громадській самореалізації молоді, у розвитку їхнього лідерського потенціалу, сприяння у наданні допомоги талановитій молоді та ін. Водночас, найбільш значущими напрямками є створення оптимальних умов та можливостей у країні, регіоні для забезпечення ефективної соціалізації та самореалізації молодого покоління для розвитку її потенціалу. При цьому важливо налагодити комунікації між органами державної влади, насамперед, на регіональному рівні, та представниками молодіжної спільноти, які мають носити оперативний характер і мати можливість отримання зворотний зв'язок. Саме молодіжна політика, що реалізується на регіональному рівні, дозволяє визначити конкретний зміст та напрямок роботи залежно від умов соціально-економічного розвитку конкретного регіону та специфічних особливостей його території.

Головним показником ефективності державної молодіжної політики стає збільшення чисельності молодих людей, мотивованих на позитивні дії; які розділяють загальнолюдські та національні духовні цінності; які мають гарне фізичне здоров'я; що займаються фізичною культурою та спортом; не мають шкідливих звичок; працюючих над своїм особистісним та професійним розвитком; тих, хто любить свою Батьківщину і готових захищати її інтереси; які докладають зусиль для динамічного розвитку країни [5].

У сучасних реаліях державна молодіжна політика має низку проблем, що знижують соціальний, інтелектуальний та економічний потенціал молодого покоління та потребують вирішення: зниження кількості молоді у регіонах; погіршення їх фізичного та психічного здоров'я; простежується тенденція "втрати людського капіталу"; відтік молодого покоління за кордон; зменшення можливостей щодо отримання бажаної освіти; зростання відсотка безробітних молодих людей; недостатнє забезпечення ресурсним та кадровим потенціалом тощо.

На сьогоднішній момент процес реалізації державної молодіжної політики не завжди ефективна. До цього призводять певні причини:

1. Відсутність системи досліджень, системи моніторингу динаміки розвитку молодіжного середовища та впливу на молодь України сучасних заходів державної молодіжної політики. На сьогоднішній день реалізація молодіжної політики в основному здійснюється через непривабливі та неефективні заходи для молоді. Система моніторингу та дослідження цього середовища допомогло б чіткіше розуміти настрій молоді, а також модернізувати наявні програми в рамках молодіжної політики з урахуванням цих досліджень.

2. Низька поінформованість молоді про заходи та механізми державної молодіжної політики. Це питання вимагає поліпшення та доопрацювання, оскільки покращення якості інформаційної роботи з молоддю, без сумніву підвищить активність молодого населення, молодь зможе отримувати однозначно більше інформації щодо заходів. Зараз одним із факторів низької активності молоді є вкрай низька інформаційна освіченість. Мо-

лодь, як правило, не знає про заходи державної молодіжної політики і, як наслідок, не бере в них участь.

3. Низький кадровий потенціал галузі. На державному та регіональному рівні спостерігається недостатньо ефективна практика підбору та розстановки кадрів, у тому числі залучення молоді до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Молодь не хоче працювати в державних установах, внаслідок невисокої заробітної плати та відсутності прозорої побудови кар'єрного зростання в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

4. Досить низьке фінансування заходів та механізмів, спрямованих на реалізацію державної молодіжної політики. На сьогодні було б важливим залучити до реалізації державної молодіжної політики бізнес-середовища на засадах державно-приватного партнерства.

5. Слабка взаємодія установ, що реалізують молодіжну політику з освітніми установами вищої та професійної освіти, а також з бізнес-сектором, що не дає у повному обсязі реалізувати заходи сучасної державної молодіжної політики в Україні. Крім того, оскільки освіта та отримання роботи є важливими пріоритетами для молоді — то така б співпраця змогла сформувати дієві механізми розвитку молоді та її залучення до соціально-економічних процесів у суспільстві.

6. Відсутність на законодавчому рівні єдиної методики оцінки ефективності реалізації державної молодіжної політики. В даний час при підбитті підсумків ефективності реалізації державної молодіжної політики використовують різні індикатори для оцінки ефективності виконаної роботи у галузі молодіжної політики. Стандартизація цього процесу могла б призвести до єдиного методу оцінки ефективності реалізації державної молодіжної політики.

7. Відсутня системна, постійна та планомірна діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо формування та розвитку заходів державної молодіжної політики. На сьогодні основним пріоритетом в державі, звичайно, є військова та національна безпека, разом з тим потрібно розуміти, що відбудовувати Україну буде молоде покоління. Молодь потрібно готувати до цього відповідального завдання, потрібно навчати, розвивати, формувати відчуття національної ідентичності та патріотизму.

8. Освітня політика на сьогодні характеризується системою обмежень щодо можливості молоді отримувати вищу освіту за кошти бюджету, що створює ситуацію відтоку молоді до інших країн на навчання та подальше працевлаштування. Сучасна молода людина залучена до глобального процесу змін, в якому постійно стикаються протилежні цінності та орієнтації, що кидають виклик і потребують адекватного вибору необхідних рішень. У період, коли йде переоцінка цінностей та норм, молоді складно орієнтуватися у питаннях, що стосуються її життєвої перспективи, цілей та сенсу життя. Важливе місце в ієрархії життєвих цінностей молоді займає здобуття освіти. При цьому освіта перестає бути самостійною цінністю, воно стає переважно засобом для досягнення вищих позицій у суспільстві, пов'язаних з матеріальним добробутом, соціальним статусом, рівнем життя. Тому, для молоді людини вкрай необхідно отримати відповідну сучасну інноваційну освіту, яка

б давало можливості реалізувати власний потенціал у діяльності та приносити користь не лише собі, а й у суспільстві.

9. Відсутність законодавчого врегулювання питання першого робочого місця для молодого фахівця, що впливає на тіньову та нелегальну занятість молоді. Крім того, заробітна плата для молодих фахівців не забезпечує нормального існування людини та молоді сім'ї, що також впливає на відтік молодих кадрів з країни.

Серед пріоритетів підтримки зайнятості молоді мають бути безперервно акцентовані:

- сфера здобуття якісної доступної професійної освіти та професійної підготовки (у тому числі додаткової професійної освіти, включаючи перепідготовку);

- проблема набуття практичних навичок у період навчання та першого працевлаштування після завершення навчання;

- необхідність підтримки зайнятості соціально вразливих груп молоді (у тому числі підлітків та молоді без батьків, інвалідів, одиноких жінок та одиноких чоловіків з малолітніми дітьми);

- можливості сприяння трудовій мобільності молоді (у тому числі територіальної);

- розвиток молодіжного підприємництва;

- формуванні молодіжних хабів тощо.

10. Відсутність соціального захисту та соціальної підтримки молоді та молоді сім'ї, у тому числі відсутні гарантії забезпечення житлом молоді та можливості брати безвідсоткові кредити на житло.

Окремо стоїть проблема залучення молоді до соціально-політичного життя суспільства. У науковій літературі зазначається, що у виборчій системі існують квоти для молоді. Так, характер квот може змінюватись в залежності від політичної та виборчої систем кожної країни, а також від її соціокультурних особливостей та рівня політичної поінформованості. Існує два основні види квот: законодавчі квоти, які встановлюються державою лише на рівні конституції і законів, і добровільні квоти, які політичні партії можуть вільно обирати та впроваджувати на свій розсуд.

Законодавчі квоти: держава обирає тип квот, які найкраще підходять для своїх інститутів, з метою досягнення відповідного паритету в найбільш можливих умовах. Квоти можна передавати під мандат за допомогою різних законодавчих інструментів: вони можуть бути конституційними через доповнення до конституції певної країни, або законодавчими, якщо вони втілюються через законодавчу систему. Цей тип обов'язкових квот поширений в Латинській Америці. Переваги встановлення квот у тому, що вони застосовуються до всіх без виключення партій у країні; також застосовуються санкції за невиконання. Різні країни приймають їх на місцевому, регіональному, державному рівнях, з великим або меншим успіхом в залежності від їх політичної чи виборчої системи [6].

"Добровільні квоти" представляють собою механізм, за якого одна або кілька політичних партій самостійно встановлюють квоти для молоді у своїх офіційних статутах, стратегіях, процедурах або внутрішніх правил функціонування. Причини, що спонукають партії до запровадження таких квот, можуть змінюватись від прагнення завоювати підтримку виборців до зміцнення

політичної обізнаності, встановлення рівності представництва чи впровадження своїх цілей. Важливо, що у разі порушення добровільних квот, відсутні офіційні санкції. Натомість, внутрішній тиск та критика з боку виборців виступають основними механізмами контролю. Ця система квот найбільш поширена та пріоритетна для країн Скандинавії [7]. Ці дві системи не є взаємовиключними та можуть спокійно поєднуватися та передбачає, що рівності можна досягти більш легко та швидко.

Слід звернути увагу, якщо гендерні квоти вже достатньо вивчені та застосовуються у світовій практиці, то квоти молоді ("молодіжна квота", "квота для новачків") є відносно новим явищем для політичної чи виборчої системи.

Деякі країни вже прийняли "квоти для новачків". Аналогічно гендерним квотам, при розподілі квот для молоді виділяють три підходи. Перший підхід, "зарезервовані місця" ("reservedseats"), гарантує представленість молодого покоління у парламенті. Однак, якщо кількість місць перетворити на загальну кількість депутатів, то співвідношення буде дуже низьким. Найчастіше до числа "зарезервованих місць" також входять квоти для жінок. Другий підхід — накладення зобов'язання для всіх партій у межах закону (законодавчі квоти). Третій підхід — партійні квоти. В рамках останнього підходу спостерігається найвищий відсоток квот, проте немає жодної гарантії, що молоді люди справді потраплять до парламенту, бо немає впевненості в тому, чи взагалі буде обрано партію, яка застосовує квоти. [6; 7].

Враховуючи, що робота з активного залучення молоді до діяльності політичних партій, у виборних процес розвивається, доцільним є внесення відповідних законодавчих поправок щодо встановлення молодіжних квот при проведенні виборів в Україні.

Важливим аспектом формування ефективної державної молодіжної політики в Україні є залученість молоді до формування такої політики, адже тільки молодь розуміє свої проблеми і знає або може знайти шляхи їх вирішення.

На нашу думку, більш продуктивною формою організації молодіжної політики сьогодні є модель, яка включає пріоритети ієрархічних форм інституційного регулювання, що породжують заорганізованість, формалізм та відірваний від життя інструменти та заходи реалізації державної молодіжної політики. Така модель за змістом відносно держави з молоддю передбачає підтримку повсякденної уваги органів державного управління до проблем молоді та залучення молодих людей до спеціалізованих форм своєї діяльності на основі заохочення їх громадських ініціатив. Такі по суті мережеві форми взаємодії держави та молоді дозволяють виховувати справжніх молодіжних лідерів, застосовувати інструменти наставництва, розширювати молодіжну аудиторію, яка залучена до практичних суспільних перетворень. У рамках такої співпраці знижуватимуться витрати централізації та ризики формалізації діяльності державних інститутів, розширюватиметься простір самоорганізації та самопрезентації молодіжних інтересів.

Досвід показує перспективність організації та проведення молодіжних (галузевих, відомчих, територіаль-

них та ін.) проектів на основі реальної взаємодії молодих людей із представниками державної влади. Все це розширює простір творчої активності молоді, свободи реалізації нею свого соціального та громадянського потенціалу, активного просування її ціннісних імперативів та внутрішніх установок.

Таким чином, перехід до нової стратегії держави повинен базуватися на постійному вимірі позитивних та проблемних результатів державної молодіжної політики, що дозволить зрозуміти трансформації в життєдіяльності молоді [8]. На практиці запорукою успіху такої стратегії має стати послідовна система формування державної молодіжної політики, яка спрямована на залучення молоді до політичного життя та презентації своїх інтересів на різних рівнях державної влади, розкриття творчої енергії молоді, довіра до її поглядів та переконань та залучення молодих людей у реальні проекти з управління суспільними процесами.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Молодіжна політика будь-якої держави відображає рівень її соціально-економічного, демографічного, політичного, духовно-культурного розвитку, є внеском держави у майбутнє молоді. У зв'язку з цим особливу актуальність набувають шляхи вирішення наявних проблем молоді будь-якої держави. Тому, напрями державної молодіжної політики мають повною мірою відповідати потребам та інтересам молоді.

Сучасна робота з молоддю потребує нових підходів і має відповідати тим викликам, які зараз стоять перед суспільством. Нова молодіжна політика має забезпечити запит самої молоді. Молоді люди хочуть бути не лише суб'єктами молодіжної політики, а й брати активну участь у її реалізації. Йдеться не лише про їхню участь у форумах та заходи — конкурси, творчі майданчики, мова про те, що молодь хоче сама визначати свої проблеми та брати участь у розробці та реалізації їх рішення. І, коли відбувається саме так, молодіжна політика щодо її реалізації стає максимально ефективною, оскільки дійсно відповідає на запити самої молоді.

Враховуючи, що метою державної молодіжної політики є створення умов для успішної соціалізації та ефективної самореалізації молоді, розвиток потенціалу молоді та її використання на користь інноваційного розвитку країни в даний час необхідно звернути увагу на наступні тренди:

- прийняття різних підходів та методів для розвитку та захисту молоді без обмеження права і свободи неповнолітніх;

- визнання молодих людей певною соціальною групою, яка має спеціальний статус та специфічні інтереси та потреби;

- забезпечення гарантованої мінімальної кількості соціальних послуг для молодих громадян, включаючи освіту, професійну підготовку, фізичний та розумовий розвиток, охорону здоров'я, професійну зайнятість, масштаб, якість та кількість яких повинні дати необхідну підготовку молоді до їхнього самостійного життя;

- визнання та підтримка не тільки державних, а й громадських, приватних та інших форм навчання, отри-

мання професійної освіти, роботи, соціального захисту, рекреації та дозвілля молоді.

Підсумовуючи, можна сказати, що державна молодіжна політика на даний момент перебуває у стадії свого формування. Для підвищення її ефективності потрібно проведення науково обгрунтованої розробки та подальшої реалізації заходів, які дозволять зорієнтувати та залучити молодь до вирішення їхніх проблем та важливих завдань. Її напрямками можуть виступити такі: розвиток молодіжних та волонтерських рухів; підвищення поінформованості молоді про різноманітні заходи та події; створення спеціалізованих порталів для молоді; проведення моніторингу актуальних запитів молодих людей; залучення додаткового фінансування до молодіжної політики.

Література:

1. Головатий М. Ф. Молодіжна державна політика. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Генеза, 2004. 736 с.

2. Мотречко В. В. Організація діяльності суб'єктів місцевого самоврядування щодо реалізації молодіжної політики: автореф... дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.04 / Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, 2018. 23 с. URL: http://www.oridu.odessa.ua/8/4/doc/aref_motr.pdf

3. Свиридов К. Основи державної молодіжної політики: компаративний аналіз (Україна і світ). Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. 2014. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. Спец. вип. С. 332-338.

4. Коваль Г. Розвиток державної молодіжної політики: теорія, методологія, механізми реалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 432 с.

5. Перепелиця М. П. Державна молодіжна політика в Україні: (регіональний аспект): монографія. Київ: Укр. ін-т соц. дослідж., Укр. центр політолог. менеджменту, 2001. 242 с.

6. Новикова Е.А. Квоты: за и против. Система ценностей современного общества. Серия Политические науки, политология. 2013. № 3 (43). С. 47—50.

7. Степанова Н. М. Опыт использования гендерных квот в странах Западной Европы. Общественные науки и современность. 1999. № 4. С. 185—196.

8. Catalano R.F., Berglund M.L., Ryan J.A.M., Lonczak H.S., Hawkins J.D. Positive Youth Development in the United States: Research Findings on Evaluations of Positive Youth Development Programs. Prevention & Treatment. 2002. Vol. 5. Is. 1. DOI: <https://doi.org/10.1037/1522-3736.5.1.515a>.

References:

1. Holovaty, M. F. (2004), *Molodizhna derzhavna polityka. Politolohichni entsyklopedichni slovnyk* [Youth state policy. Political science encyclopedic dictionary], Heneza, Kyiv, Ukraine.

2. Motrechko, V. V. (2018), "The organization of activities of local self-government subjects regarding the

implementation of youth policy", Ph.D. Thesis, Public administration, Odesa Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Odesa, Ukraine, available at: http://www.oridu.odessa.ua/8/4/doc/aref_motr.pdf (Accessed 5 Dec. 2023).

3. Svyrydov, K. (2014), "Fundamentals of state youth policy: a comparative analysis (Ukraine and the world)", *Naukovy chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Seria 22: Politychni nauky ta metodyka vykladannia sotsialno-politychnykh dystsyplin, Spets. vol.*, pp. 332—338.

4. Koval, H. (2013), *Rozvytok derzhavnoi molodizhnoi polityky: teoriia, metodolohiia, mekhanizmy realizatsii* [Development of state youth policy: theory, methodology, implementation mechanisms], Vyd-vo ChDU im. Petra Mohyly, Mykolaiv, Ukraine.

5. Perepelytsia, M. P. (2001), *Derzhavna molodizhna polityka v Ukraini: (rehionalnyi aspekt)* [State youth policy in Ukraine: (regional aspect)], *Ukr. in-t sots. doslidzh.*, Ukr. tsentr politoloh. menedzhmentu, Kyiv, Ukraine.

6. Novykova, E.A. (2013), "Quotas: pros and cons. The value system of modern society", *Systema tsennosti sovremennoho obshchestva. Seriya Politycheskye nauky, polytolohiia*, vol. 3 (43), pp. 47—50.

7. Stepanova, N. M. (1999), "Experience of using gender quotas in Western European countries", *Obshchestvennye nauky y sovremennost*, vol. 4, pp. 185—196.

8. Catalano, R.F. & Berglund, M.L. & Ryan, J.A.M. & Lonczak, H.S. & Hawkins, J.D. (2002), "Positive Youth Development in the United States: Research Findings on Evaluations of Positive Youth Development Programs", *Prevention & Treatment*, Vol. 5, Is. 1.

Стаття надійшла до редакції 08.01.2024 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663